

УДК 347.440.44

Дмитро Володимирович Швець,

*перший проректор Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1999-9956>*

МІСЦЕ РІЧНОГО ПЛАНУ В ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

Термін «державні закупівлі» (тендер – від англ. *tend* – обслуговувати) має декілька як юридичних, так і економічних значень: 1) заявка, оферта, письмова пропозиція; 2) сповіщення про намір поставити товар за строковим контрактом; 3) запрошення постачальникам на конкурсній основі запропонувати товар або обладнання, надати послуги певної якості на основі розроблених улаштовувачами торгів умов; 4) конкурентні торги відкритого типу або закриті, для обмеженого числа учасників, конкурсна форма розміщення замовлення; 5) ціна на товар, запропонована його виробником, виходячи з рівня цін, пропорованих його конкурентам; 6) інтернаціональні конкурси на право отримання замовлень, пов'язаних з постачанням обладнання, будівництвом об'єктів, виконанням інжинірингових послуг у різних країнах.

У загальному вигляді проблеми закупівель полягають у багатогранності правової природи відносин (цивільних, господарських, організаційних, адміністративних), що виникають у зв'язку зі здійсненням державних закупівель, та протиріччях серед нормативних актів, які регулюють ці відносини. Тому, на наш погляд, слід нормативно забезпечити такі правові зв'язки не шляхом змін у законодавстві, а шляхом належного врегулювання процедури закупівель.

Про актуальність дослідження у сфері державних закупівель свідчить кількість рішень (станом на сьогодні 18678), прийнятих з приводу державних закупівель господарськими судами України. Невдоволення учасників торгів та маса корупційних схем змусили законодавця почати роботу над поліпшенням законодавства в цієї сфері, результатом чого стало прийняття закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон) щодо підсилення прозорості закупівель.

Завдяки цьому кроку на травень 2018 року сума економії, отриманої завдяки використанню електронної системи публічних закупівель ProZorro, перевищила

Проблеми цивільного права та процесу. Харків, 2018

48,29 млрд грн¹. Це – важливий етап реформи: доведено, що система ProZorro є ефективною, виконує всі поставлені завдання і здатна працювати з тисячами тендерів на день.

Спробуємо визначити місце річного плану закупівель для механізму державних закупівель.

Державні закупівлі розпочинаються із затвердженням генеральним замовником кошторису бюджетної установи – основного планового фінансового документу бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень. Тобто підставою виникнення цивільно-правових правовідносин виступає бюджетне зобов'язання – будь-яке здійснення відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або в майбутньому, оскільки замовники зобов'язані здійснити закупівлі протягом встановленого строку (бюджетного періоду).

Відповідно до ст. 4. Закону закупівля здійснюється відповідно до річного плану. Річний план, додаток до річного плану та зміни до них безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель протягом п'яти днів з дня їх затвердження. Уповноважений орган та орган оскарження розробляє та затверджує форму річного плану закупівель.

Тендерний комітет або уповноважені особи замовника планують закупівлі, складають та затверджують річний план закупівель. Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22.03.2016 № 490 затверджено форму річного плану закупівель. Після отримання річного кошторису тендерний комітет затверджує річний план закупівель, в якому вказується предмет закупівлі товарів і послуг, що визначається замовником згідно з п. 17 і 32 ч. 1 ст. 1 Закону та на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2015 № 1749, за показником четвертої цифри основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги.

Замовник може визначити окремі частини предмета закупівлі (лоти) за показниками шостого–десятого знаків із зазначенням у дужках предмета закупівлі відповідно до показників четвертої–восьмої цифр Єдиного закупівельного словника, а також за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів, виконання робіт або надання послуг.

При цьому замовник може визначити окремі частини предмета закупівлі (лоти) за показниками четвертої–восьмої цифр Єдиного закупівельного словника, а також за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів, виконання робіт або надання послуг.

Слід одразу вказати на не автентичність і розбіжність категорії «предмет закупівлі» і «предмет договору». Не вдаючись до проблеми визначення поняття «предмету договору», яку досліджував І. В. Стрижак [1] зазначимо, що предмет договору – це його єдина істотна умова, яка прямо передбачена ЦК України в загальних положеннях про договір. Але на наступному прикладі із закупівлі комунальних послуг, які здійснюють практично всі держустанови, зазначимо: «предмет закупівлі» – 35.30 постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря (як послуга); «предмет договору» – постачання енергетичними

¹ <https://bi.prozorro.org/sense/app/fba3f2f2-cf55-40a0-a79f-b74f5ce947c2/sheet/HbXjQep/state/analysis>.

та іншими ресурсами через приєднану мережу (застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, положення про договір поставки, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин сторін). Тобто, маючи намір укласти договір постачання енергетичних ресурсів, ми наперед бачимо, що він буде неналежно поіменованим та його предмет буде неналежно визначений.

Недосконалість такої процедури полягає в тому, що законодавець не передбачив тимчасові рамки для тендерного комітету зі складання річного плану, відповідальність за нездійснення публікації річного плану на власних ресурсах, процедуру узгодження річного плану з основним розпорядником коштів тощо. Хоча для майбутнього договору цей етап має важливе значення, оскільки саме в річному плані вказується найменування предмета закупівлі – товари, роботи чи послуги, які закуповуються замовником.

Список бібліографічних посилань

1. Стрижак І. В. Проблема визначення поняття «предмет договору». *Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право»*. 2010. № 2 (5). С. 124–129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2010_2%285%29__22 (дата звернення: 04.04.2018).

Одержано 10.04.2018